

Koszorúk Ady szobránál

*Kisértetes nálunk az Ősz
S fogyatkozott számú az ember:
S a domb-kerítéses síkon
Köd-gubában jár a November.*

A Nagykárolyból a Szilágyság felé vezető hepehupás út szélén egyszerre tábla: Ady Endre. A bekötőút olyan, hogy a szembe-találkozó autók közül egynek félre kell állnia. Az út két oldalán egy-egy magányos gép dolgozik; az egyik kombájnnal, a másik oldalon traktor szánt. Fél órája köszöntem el Ilyés Gyulától, Szatmárnémeti polgármesterétől, akinek utolsó mondatai arról szóltak, hogy a régióban a város dönti el, kivel épít kapcsolatot, milyen mértékben, milyen nemzetközi szövetségben. Riccardo Illy, Trieszt polgármestere, jelenleg a Friuli-Venezia Giulia tartomány első embere jelentette ki nemrég ugyanezt. E két város ebből a szempontból (is) hasonló helyzetű.

Váratlanul felbukkan a zömök kis református templom. Megérkeztünk. Ez már Ady Endre szülőfaluja. Már gimnazista koromban sem hittem, hogy a költő szószóló vagy viharmadár. Nekem a vers érzéki öröm, olyan, mint a zene. Nem hiszem, hogy a verssorok érvényesek, megfogalmazhatnak politikai-társadalmi helyzetet, s hogy receptet adnak. A vers az vers. Mint *Az eltévedt lovas* című is – „*köd-gubában jár a November*”. Autók, sár, árusok, akik mindenütt ott vannak, ahol két cintányért összeütnek. Ide, az Ady-ünnepségre vajon érdemes volt-e eljönniük? Pillanatok alatt kiderül, az érmindszenti zarándoklat (előadók, hallgatók, diákok, a Mindszent nevet viselő községek képviselői) még nem értek ide. Mégis – méltó Ady Endréhez az itt emlékezők tábora. Látom Tökés Lászlót,

kezet fogunk Vasy Gézával, az Írószövetség új vezetőjével, Lezsák Sándorral, a lakitelki sátorverő költővel, aki most az Országgyűlés alelnöke. Az első emlékező csoporttal már a Himnuszt énekeljük, amikor megérkezik a szatmárnémetiek autóbussza, tanárokkal, gyerekekkel, s persze jó pár személyautó. Nehéz parkolóhelyet találni. Tőkés László még interjút ad, már szerelik az újabb mikrofonállványokat. Hallgatom az újabb beszédeket, magyart, románt, hallok tangóharmonikán kísért nótát is. Megfog egy románul elmondott vers. Agyoncigarettázott, gyönyörű férfihang. Méltóságteljes előadás. A vers felénél jövök rá, ez a *Krisztus-kereszt az erdőn*. Tetszik még – s nem kevéssé – *A ló kérdez* Czintos József előadásában. (Ő a szatmárnémeti színház igazgatója.)

*És megkérdi, míg szép feje kigyúl:
Hát mi lesz ebből, tekintetes úr?*

És séta a sárban, fényképek a szülőházban, a múzeumban. Búcsús légkörben. Az egyik érdeklődő csoport – együtt jönnek vagy öten, gondolom, egyazon faluból – kopogtat illedelmesen az ajtón, s kérdi: bejöhettek-e? Itthon van-e Ady Endre?

Még tart az ünnepi megemlékezés, de már zajlik a szervezés, ki hol ebédel, ki kivel utazik el. Nekünk indulni kell Nagyváradra, hogy barátunk elérje a temesvári vonatot. Legalább negyedóra, amíg autónk kikeveredik a sárból s a személygépkocsik sokaságából.

Bemegyek a templomba, hallgatom az istentiszteletet, s érzem a meghatottságot, hiszen e falak között adta az akkori kálvinista tiszteletes néhány csepp keresztvízzel a barna bőrű s nyilván bömbőlő újszülöttnek az Endre nevet.

M. P.

1. Tőkés László; 2. Lezsák Sándor; 3. Vasy Géza; 4. Muzsnay Árpád; 5. Pomogáts Béla; 6. Havasi Judit; 7. Kelemen Hunor

